

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

543. An Pensionarius habens pensionem liberam, immunem & exemptam ab omni onere excogitato, & excogitabili, teneatur contribuere ad expensas, quas facit Titularis in litem pro defensione tituli sui, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

tegrari propter prægnantes clausulas, quæ rursus inferuntur novo indulto super Excusato ad aliud quinquenarium, tradunt Lott. l. 1. q. 38. à n. 25. Garc. loc. cit. n. 173.

4. De cetero si habitâ dictâ exceptione (idem est de privilegio alio, quod haberet pensionarius, ut cogi non posset ad solvendam v.g. decimam papalem) nihilominus cogeretur à collectore Apostolico illud, aliudve simile onus subire, talem solutionem non nocituram illi, si ei præmississet protestationem, quodd coactus, & timore censurarum solvat, aliâ non soluturus. Secus verò, seu amissum illud privilegium, si talem protestationem non præmississet solutioni, tradit Azor loc. cit. c. 13. q. 8. citato Gig. de pens. q. 61. Ludovic. Rom. &c. & ex illo Castrop. loc. cit. qui tamen ait, se in tr. de LL. d. 41. p. 19. docuisse tanquam probabilius, tale privilegium per talem actum sine protestatione factum non amitti.

5. Solere quoque rursus dictâ exceptioni seu exemptioni & privilegio huiusmodi per subtequentia decreta & privilegia derogari à Papa cum clausula: *quorum tenores, &c.* dum nimis contingit, Papam ex post indicere decimam alicujus solutionem super redditibus beneficiorum in favorem Sedis, aut etiam alicujus Principis ex causis justissimis, testantur Ventrigl. Castrop. ll. cit. Item Lott. l. 1. q. 38. n. 24. & q. 45. n. 20. referens istiusmodi decreti derogationis formam. In quo casu tenebitur adhuc pensionarius pro rata pensionis contribuere ad istiusmodi decimam, subsidii, alteriusve oneris similis solutionem. AA. ij ll. cit. siquidem clausula illa: *quorum tenores*, vim habet specifica derogationis, ita ut in vanum obredatur clausula derogatoria derogatoriarum in literis reservationis. Lott. cit. q. 38. n. 29. Tradit tamen idem Lott. cit. q. 45. n. 21. non eoque extendere se dictam derogationem Papæ, ut remaneat etiam pensionario elisa actio contra titularem pro redintegratione solutionis facta, seu deductionis cessæ à pensionario pro rata sua, nequeatque tantumdem à titulari recipere, quantum expendit pro rata sua in solutionem impositionis. Idque propter pactum quasi privatam (intellige quotannis tantum dandi pensionario vel permittendi, ut is accipiat, ita ut is titulari nullam deinceps velit aut possit præterdere remissionem) quod resultavit inter titularem & pensionarium ex consensu titularis in pensionem, quem consensum perpetuo respiciebat auctoritas Papæ in impositione pensionis, cui pacto seu conventioni canonice permittæ nusquam censetur derogatum per quamvis generalem ipsius etiam Papæ dispositionem, etsi in hac pensionum materia, non secus ac in beneficiis plenissimam & absolutam habeat potestatem. Lott. cit. q. 45. n. 19. juncto n. 22. Atque ita, etiamsi videatur in hoc casu aliquid detrahi de jure pensionarii, dum cogitur solvere, vel pati solutionem pro rata suæ pensionis, modicum tamen ei inferitur præjudicium, ex quo adhuc est reparabile ex regressu contra titularem in vim supradicti pacti. Unde nec tale indultum exigendi decimam aliudve subsidium respectu pensionarii quid amari in se habet, dum verius à pensionario differtur aliquid, quàm auferatur; & ejus respectu optime intrat dicta derogatio favore causæ publicæ, quam Papa fuit contemplatus in persona indultarii seu illius, pro quo imposita decima vel subsidium, utpote cui voluit facilitatem esse undequaque exactioem, & consequen-

ter non fieri moram ex passionibus privatorum. Lott. n. 23. & 24. Ac propterea, dum in hoc casu contra pensionarium fundantem intentionem suam pro hac integritate pensionis sibi solvenda, & validitate obligationis titularis de solvendo onere quocunque excipitur per titularem de indulto illo (aliquando concedi solito principibus aliquibus ad exigendas decimas, etiam à pensionariis non obstantibus pactis intercedentibus inter pensionarium & titularem) exceptio non adaptatur actioni, prout de jure requiritur; quia indultum illud non respicit favorem titularis, sed indultarii. Lott. n. 29. 30. & 31.

6. Porro nullam esse inter hæc incompatibilitatem, quòd titularis teneatur ad onus decima vel alterius impositionis, & quòd nihilominus hæc conventio inter titularem & pensionarium respectu indultarii vi indulti exigentis pensionem non à titulari, sed à pensionario, non habeatur in aliqua consideratione, ostendit Lott. n. 35. & 36. exemplo conventionis inter concedentem in Emphyteusi in prædium & Emphyteutam, qui stipulatus est, solvi tributa & census per concedentem; hæc namque conventio, etsi teneat in præjudicium ipsius concedentis & promissoris, non tamen tenet in præjudicium principis exigentis tributa.

Quæstio 542. Cum, quæ dicta sunt hætenus, intelligenda sint de oneribus Ecclesiasticis seu impositis auctoritate Ecclesiastica, num igitur etiam pensionarius, cui reservata pensio libera & exempta ab oneribus vi dictæ clausule, eximatur quoque ab oneribus, si quæ de facto etiam contra juris prohibitionem imponant principes laici?

Respondeo sub distinctione: Si reservata est pensio libera & exempta ab omnibus oneribus tam ordinariis, quàm extraordinariis, non tenebitur ad istiusmodi onera contribuere pensionarius; cum titularis jam ex proprio consensu nullam possit præterdere remissionem, ut dicitur de conductore, qui omne periculum in se suscipit, nisi forte casus esset non solum valde insolitus, sed qui etiam abtulisset omnes fructus. Lott. l. 1. q. 38. n. 34. & 35. Si verò pensio fuit reservata libera & exempta simpliciter, vel ab oneribus ordinariis tantum tunc, quia Papa non censetur cogitasse de extraordinariis, multo que minus de impositis contra juris prohibitionem, ut sunt onera illa à laicis imposita, tenebitur pensionarius ad contribuendum, poteritque titularis præterdere remissionem. Lott. loc. cit. n. 37. qui tamen idipsum limitat n. 38. nisi essent onera restituibilia, ita ut remaneret actio titulari ad reperendum à se soluta ex obligatione ipsorum laicorum.

Quæstio 543. An pensionarius habens pensionem cum prædicta clausula: liberam, immunitem & exemptam ab omni onere excogitato, & excogitabili, teneatur contribuere ad expensas, quas facit titularis in litem pro defensione sui tituli, dum litem consecutivè respicit etiam defensionem pensionis?

Respondet negativè Riccius in pr. resol. 428. Respondet in contrarium affirmativè Marautta p. 2. contror. resp. 10. apud Ventrigl. to 2. annot. 11. s. 2. n. 3. cui parti affirmativa favere videtur ipse Ven-

Ventrigl. Lott. potius adhæret negativa l. 1. q. 38. ubi postquam docuisset, ut vidimus *questionib. binis anteced.* ex eo, quod titularis consentiendo pensioni istiusmodi liberæ & exemptæ, hoc suo proprio consensu obligavit se, etiam ad onera insolita & excogitata eximendo pensionarium, titularem non posse præterdere remissionem aliquam exemplo conductoris, qui omne periculum in se suscipit, subiungit n. 39. contra Gig. de pens. q. 85. n. 7. & Gomez. in compend. signat. ad finem. ex consensu præstito à titulari reservationi pensionis liberæ ab omni onere, etiam excogitato, titulari non competere retentionem adversus pensionarium pro expensis factis in persequendo litem adversus aliquem intrusum.

De obligatione, & deobligatione, & modo solvendi pensionem, eamque factam probandi, & per eam præjudicandi titulari in ordine ad acquirendam possessionem exigendi pensionem.

Questio 544. An beneficiarius, super cuius beneficio imposta est pensio, obligetur eam solvere sub gravi culpa?

Respondeo affirmative: tum quia pensio est portio extracta à beneficio, applicata pensionario; tum quia in literis pensionis reservatæ præcipitur ejus solutio sub gravissima pena excommunicationis, quæ pena supponit gravem culpam. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 1. cum communi. Proceditque id non solum in primo consentiente pensioni, sed & de quocunque successore, cum pensio sit onus reale inhærens fructibus beneficii, adeoque acceptans beneficium gravatum pensione tenetur onus illud sustinere; unde & in literis reservationis pensionis apponitur hæc clausula: *Pensionem annuam per Titium Ecclesia illius modernum rectorem, & ejus in præfata Ecclesia successorem persolvendam.* Azor p. 2. l. 2. c. 8. q. 13. Castrop. loc. cit. cum communi, quam supponit Barb. juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 70. Garc. p. 1. c. 5. n. 190. Atque ita etiam provisus ab Ordinario, & vigore provisionis per Ordinarium ei facta possidet beneficium, tenetur ad solvendam pensionem, dum consentit pensioni per Papam constituenda in illo beneficio, v. g. dum Episcopus Titio contulit beneficium, nominando Cajum ad certam pensionem super fructibus ejusdem beneficii auctoritate Apostolica reservandam, in quam pensionem dictus Titius consentit. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 8.

Questio 545. An, & qualiter titularis non habens possessionem beneficii pensione gravati teneatur eam solvere?

Respondet negativè Tond. q. benef. p. 1. c. 35. n. 10. Lott. l. 1. q. 39. n. 48. ubi quod non detur actio contra non possidentem, C. Luc. de pens. d. 33. n. 3. & d. 32. n. 4. Paris. l. 6. q. 2. n. 147. Filiuc. in append. posth. tr. 42. c. 6. q. 1. eò quod, cum pensio non sit debitum proprium & personale, sed causativum seu occasionale, quatenus nempe quis possidet beneficium, & obtinet fructus illius, super quibus propriè hoc onus pensionis re-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

fidet, idcirco cessante hac causâ debendi, quia non possidet, vel citra culpam & factum suum fructus non percipit, ad pensionis solutionem cogi non potest. Card. de Luc. cit. n. 4.

2. Idipsum limitandum primò: Nisi beneficia, tum suâ culpâ negligeret, aut aliâ ratione possessionem non caperet, teneatur tamen adhuc in conscientia, quin & in foro externo compellatur solvere pensionem: cum enim per beneficiatum ster, quò minùs possessionem capiat, non debet ex illius delicto vel facto alius jacturam pati. Filiuc. loc. cit. cum communi.

3. Limitandum secundò: Dum solet nihilominus in reservatione pensionis quandoque adici clausula provisi obligatoria, seu ut provisus de beneficio teneatur solvere, *habita vel non habita possessione.* Idque vel ex conventionem partium, vel quia agit de pensione reservata ad favorem familiarium Papa, quæ per Expeditores pensio palatina dici solet, ut Card. de Luc. cit. d. 32. n. 3. vel etiam adici consuevit in pensione reservata super beneficiis ultramontanis, præsertim Hispanis (intellige in favorem alicujus existentis in Italia, aut alibi in loco remoto ab Hispania) & hoc propter difficultatem probandi, an possessio capta nec ne, & quis sit verus possessor. Rariùs autem in Italicis juxta dicta superiùs, ubi de modo imponendi pensionem sub hac clausula ejusque justitia; præter quæ ait quoque Lott. loc. cit. n. 50. quòd, cum pensionarius aliàs facile supplantari possit, ex stylo Curie prudentissimè excogitatum esse hanc clausulam, ut per titularem fiat obligatio de solvenda pensione cum dicta clausula, quæ habeat æquissimam rationem, ut nimirum malitia & commento fraudis occurratur, omnemque respuat injuriam titularis, qui volens ac liberè consentit. Qualiter verò præscindendo ab illo rigore juris, quo, stante hac clausula, titularis tenetur solvere, etsi possessionem non habeat, nec fructus ullos percipiat, ut Paris. l. 6. q. 2. n. 147. Rota secuta semper æquitatem interpretatur illam clausulam, ut non extendatur ultra duos vel tres annos dicta obligatio non solvendi, non habita etiam possessione; vide quoque dicta superiùs loc. cit. In quorum confirmationem sic quoque ait Card. de Luca cit. d. 32. n. 6. receptum esse, ut clausula illa, utpote adjecta ad occurrendum fraudibus & collusionibus in præjudicium pensionarii, discretè ac sano modo intelligenda veniat pro uno vel duobus annis, seu aliàs pro facti qualitate & circumstantiis, ex quibus deveniatur ad notitiam, an ster per titularem nec ne, adeo ut cesset ratio suspicionis, cui eadem clausula innixa est ex cessante motivo rationis vel causæ. Idem tradit Lott. loc. cit. n. 51. ubi: quòd, si tractu temporis cessaret suspicio fraudis, & titularis consequi nequiret possessionem, cessaturum quoque esse effectum dictæ clausulæ; cessaturam autem dictam suspicionem fraudis ait n. 52. & 53. ex diligentis possibilibus factis per annos continuos, tum in producendo literas, & instando pro earum executione, tum alio modo possibili removendo hoc impedimentum; ita ut sine diligentis illis factis non sufficiat lapsus ille trium annorum absque possessione. Dari & aliam adhuc cautelam certiore & expeditiore, tradit Lott. loc. cit. n. 58. dum nimirum decernitur, tam per consentientem pensioni, quam per ejus successorem, dari schedulam bancariam (de qua infra pluribus) per triennium cum obli-

gatione